

Den næste Sag paa Dagsordenen var:

Første Behandling af Forslag til Lov om Beværtning og Handel med Brændevin, Vin og Skattepligtigt Ol.

(Lovforslaget findes i Tillæg A., Sp. 1745 ff.)

Lovforslaget sattes under Forhandling.

Kræbe: Ved det foreliggende Lovforslag søges Lovgivningen om Beværtning udskilt fra den øvrige Næringslovgivning. Dertil kan der vistnok være gyldige Grunde; Synspunktet for den øvrige Næringslovgivning og Synspunktet for Beværtningslovgivningen ere forskellige. Synspunktet for den almindelige Erhvervslovgivning er at søge i Erhvervet selv, og Formaålet maa være den rigest mulige Udvikling af det vedkommende Erhverv; men Synspunktet for Beværtningslovgivningen og hvad dermed staar i Forbindelse, ligger uden for Erhvervet, det ligger i Samfundsinteressen uden for dette Erhverv. Det er vistnok med Rette, at Lovforslaget har taget sit Standpunkt, om man saa vil sige, paa det store Alkohol-Spørgsmaal, et uhyre Samfunds-spørgsmaal, den hele Verden over og desværre ikke allermindst hos os. Nu er det vel en given Sag, at hvad der kan gøres mod Misbrug af spirituose Drikke, ligger for den allerstørste Del i aandelige Midler eller i alt Fald i den private Virksomhed, og at det offentlige, Lovgivningens Virksomhed her først kommer i anden Række. Men de Midler, hvormed Staten, Lovgivningen kan træde til i anden Række, ere i og for sig saa vigtige, at det er fuldt berettiget og for Lovgivningsmagten formentlig pligtigt at benytte Midlet, hvor Lejligheder dertil gives. I Ordningen af Beværtningsvæsenet og Brændevinshandelen i Landet er der nu sikkerlig et vigtigt Andrerangsmiddel. Førsterangsmidlerne ligge som sagt uden for Statens Magt, men af dem, der komme i anden Række, og som Lovgivning overhovedet kan gøre noget ved, nærer jeg ingen Tvivl om, at en forstandig Ordning af Beværtningen og Brændevinshandelen har den største Betydning. Det, som Lovforslaget med dette for Dje jo sætter sig til Opgave, er at foretage en saadan Regulering, at denne Næring bliver begrænset. Hovedmidlet, som Lovforslaget hertil vil bruge, er imidlertid et Middel, som der ikke kan gives den fulde Tilslutning som Lovforslagets Formaål. Hovedmidlet er nemlig,

som ærede Medlemmer have set, at indføre Bevillingssystemet i meget stort Omfang, lade det bestaa der, hvor det hidtil har bestaaet, nemlig for Beværtning paa Landet, og indføre det, hvor vi tidligere have haft det, men affastfede det i 1870, nemlig Brændevinshandel paa Landet, og tillige indføre det i Købstæderne. Dette Middel med den udstrakte Bevillingssmyndighed har uden Tvivl de allerstørste Betæneligheder. Det er næppe tilraadeligt for Rigsdagen og for dette Ting at give sit Samtykke til, at der i Indenrigsministeriets Haand bliver lagt en Myndighed, som under mangfoldige Forhold kan have en meget betydelig Vigtighed, en Myndighed, som det nu kun har inden for snævre Grænser, men efter Lovforslaget vilde faa i meget ubdvidet Maalestød, og som der efter min Mening ikke er nogen Nødvendighed for at bruge for at naa det Maaal, som Lovforslaget sigter til. Jeg ser nok, at Lovforslaget har forandret Bevillingen fra kongelig Bevilling til ministeriel Bevilling, men dette har ingen Betydning uden som Gebyrspørgsmaal, idet den kongelige Bevilling betales med et Gebyr, medens den indenrigsministerielle Ekspedition udfærdiges uden et saadant. I selve Realiteten derimod, nemlig Henlæggelsen af Myndigheden til Regeringen, er det jo det samme. Det forekommer mig, at den Opgave, som Lovforslaget søger at løse, maa søges løst ad andre Veje, og jeg tvivler heller ikke paa, at man ved Overvejelse af denne Sag vil kunne finde Veje dertil. Det vilde saaledes, for at antyde noget saadant, forekomme mig langt bedre for det offentlige Livs Udvikling, om man gjorde det saadan, at man efter Indstillinger fra de kommunale Bestyrelser fik approberet af Indenrigsministeriet for f. Eks. 5 Aar en Bestemmelse om, hvor mange af disse Næringer der maatte være i hver Kommune, og at Afgørelsen af, hvem der maa udøve Næringerne, henlægges til Kommunalbestyrelserne. Dette vilde være en Myndighed, hvis Udøvelse af og til vilde berede de kommunale Bestyrelser nogen Fortræd, og som slet ikke vilde være saa overmaade behagelig, men det er det rette Spor at slaa ind paa: at styrke den Myndighed, som i Forvejen ligger hos Kommunalbestyrelserne, og det er sikkert ogsaa det, som denne Lovgivning her vil være bedst tjent med.

Naar jeg taler om en Begrænsning her, enten en Begrænsning derved, at der, som det er foreslaact, gives Bevillinger af Regeringen, eller en Begrænsning derved, at der fastsættes en Vedtægt om, hvor mange der skal være i hver Kommune, og derefter Balget af den, der skal drive Næringen,